

Інформаційно-аналітична довідка
Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного
розвитку НАПрН України
«Про проблеми та перспективи законодавчого забезпечення функціонування
національної інноваційної системи»

Поточний стан законодавства, яке створює умови для формування та
розвитку національної інноваційної системи України:

Господарський кодекс України (Глава 34. Правове регулювання інноваційної діяльності, Митний кодекс України (Глава 42, стаття 287); Закони України: «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про державне регулювання у сфері трансферу технологій», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про наукові парки», «Про науковий парк «Київська політехніка», «Про вищу освіту» (в частині підготовки фахівців, участі у створенні суб'єктів господарювання та розпорядження майновими правами інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності), «Про ратифікацію Заяви про членство України в Міжнародній європейській інноваційній науково-технічній програмі «EUREKA», «Про ратифікацію Угоди між Україною і Європейським Союзом про участь України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020», «Про наукову і науково-технічну експертизу» та інші.

Існуюче законодавче регулювання є несистемним та не охоплює всіх інноваційних відносин.

Проблеми правового регулювання інноваційних відносин в Україні:

- 1) відсутність Стратегії інноваційного розвитку України і, як наслідок, відсутність динаміки поступового інноваційного розвитку;
- 2) низький рівень розробки та споживання інноваційної продукції;
- 3) несистемність законодавства і відсутність єдиного нормативно-правового акта, який буде містити основні засади законодавства про Національну інноваційну систему;
- 4) відсутність довгострокових програм розвитку національної економіки, заснованих на інноваціях, для реалізації яких необхідне ухвалення нормативно-правових актів у науково-технічній сфері;
- 5) відсутність моделі державної правової підтримки та сприяння розвитку галузей з високою додатковою вартістю продукту;
- 6) низький рівень використання механізму державно-приватного партнерства у реалізації інфраструктурних та інноваційних проектів, зокрема у правовій сфері;
- 7) неналежне правове забезпечення комерціалізації результатів досліджень наукових установ та вищих навчальних закладів;

- 8) фактичне зупинення діяльності технологічних парків, на які покладено виконувати наукомісткі інноваційні проекти;
- 9) відсутність законодавчого врегулювання діяльності інноваційних кластерів;
- 10) відсутність правових механізмів виконання пріоритетів науково-технічної та інноваційної діяльності;
- 11) відсутність стратегії залучення інвестицій у високотехнологічні галузі;
- 12) призупинення та скасування механізмів підтримки науково-технічної діяльності;
- 13) неефективність та недосконалість законодавчого забезпечення фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності, недофінансування або припинення фінансування наукових та науково-технічних програм;
- 14) відсутність правових механізмів ефективного пільгового кредитування інноваційної діяльності;
- 15) відсутність ефективної системи податкового стимулювання науково-технічної та інноваційної діяльності;
- 16) відсутність належної законодавчої регламентації венчурної діяльності в інноваційній сфері;
- 17) складний та забюрократизований механізм укладення договорів про спільну діяльність з приватними підприємствами у науково-технічній та інноваційній сфері.

Пропозиції НДІ ПЗІР НАПрН України щодо подолання проблем правового забезпечення інноваційного розвитку України

1. Інститутом підготовлено проект Інноваційного кодексу України, на базі якого пропонується розробити **проект Закону України «Про Національну інноваційну систему»** у зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і необхідністю гармонізації законодавчого забезпечення розвитку Національної інноваційної системи.

Предметом правового регулювання Закону України «Про Національну інноваційну систему» виступатимуть відносини, які виникають у процесі функціонування Національної інноваційної системи між суб'єктами інноваційної діяльності та іншими її учасниками, в тому числі з суб'єктами, наділеними щодо них господарською компетенцією, та пов'язані з розробленням, створенням, розповсюдженням та впровадженням (реалізацією) інноваційних продуктів як інновацій.

2. Першочерговим етапом законопроектної роботи може бути правове забезпечення процесу інноваційної кластеризації, яка визнана пріоритетним шляхом адресної підтримки і розвитку інновацій, для чого пропонуємо розробити **проект Закону України «Про технополіси в Україні»**. Предметом правового регулювання цього Закону будуть правові, економічні, організаційні відносини,

пов'язані зі створенням технополісу і запровадженням та застосуванням у межах його території спеціального режиму інноваційно-інвестиційної діяльності з метою активізації наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, інтенсифікації процесів передачі їх результатів у реальний сектор економіки і виробництва на їх основі високотехнологічної продукції, підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних товарів (робіт, послуг) на внутрішньому та зовнішньому ринках, для розбудови наукової, інноваційної та соціальної інфраструктури, а також стимулювання соціально-економічного розвитку регіонів завдяки реалізації наукового і промислового потенціалу інноваційних кластерів.

3. На другому етапі додатково до законопроектної роботи, передбаченої у Рекомендаціях слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти «Законодавче забезпечення розвитку Національної інноваційної системи: стан та шляхи вирішення» (15 червня 2016 року), НДІ ПЗІР НАПрН України для удосконалення законодавства України та правозастосування у сфері інноваційної діяльності здатен забезпечити:

- розроблення необхідних змін та доповнень до стратегічних нормативно-правових актів у інноваційній сфері – зокрема чинних стратегій розвитку окремих галузей економіки з метою посилення інноваційної складової соціально-економічного розвитку, у тому числі до Концепції розвитку Національної інноваційної системи, Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України, Концепції реформування аграрної науки на основі інноваційної моделі, Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері (необхідні зміни передбачені у главах 1.2 – 1.5 розробленого Інститутом проекту Інноваційного кодексу України);

- розроблення Стратегії інноваційного розвитку України у частині визначення структури Національної інноваційної системи та її ключових елементів і зв'язків між ними, забезпечивши взаємоузгодженість і компліментарність промислової, науково-технічної та інноваційної політики України, а також розробки і закріплення у Стратегії інноваційного розвитку України правового механізму визначення науково-технологічних та інноваційних пріоритетів;

- розроблення Національної стратегії єдиного цифрового ринку в Україні;
- підготовку Стратегії розумної спеціалізації України на основі відповідної стратегії ЄС для забезпечення замовлень для науки та становлення інноваційного розвитку держави через використання Європейського єдиного цифрового ринку;
- розроблення законопроектів щодо створення та регулювання Національної мережі трансферу технологій і Центру інноваційних технологій.

Без такої системної законопроектної роботи не може бути побудована Національна інноваційна система України.